

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/141/2018
Identifikačné číslo spisu: 4115200837
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4115200837.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. R., bývajúcej v R., G. Š. Č.. XXXX/X, zastúpenej advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, so sídlom v Bratislave, Kutlíkova č. 17, proti žalovanému 1/ J. Š., bývajúcemu v Č. Č.. XXX, zastúpenému JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, advokátom so sídlom v Šali, Jarmočná č. 2264/3 a žalovanej 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Viena Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova č. 4, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie č. 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17 C 22/2015, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. marca 2017 sp. zn. 6 Co 176/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. decembra 2015 č. k. 17 C 22/2015 - 203 zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni 20.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Opravným uznesením z 23. marca 2016 č. k. 17 C 22/2015 - 253 opravil výrokovú časť rozsudku tak, že „žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni z titulu nemajetkovej ujmy sumu vo výške 20.000,- € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných“. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa domáhala zaplataenia žalovanej sumy ako náhrady nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do jej osobnostných práv z dôvodu, že žalovaný 1/ dňa 4. januára 2013 okolo 21:20 hod. v obci Šintava na rovnom úseku cesty 1/62 v smere od Serede viedol osobné motorové vozidlo zn. Volkswagen Golf s EČV: X. XXX D. rýchlosťou najmenej 91,5 km/hod. V tom čase na vozovku z miesta označeného vodorovným dopravným značením ako zastávka autobusu vošiel vodič H. F. s osobným motorovým vozidlom zn. Renault Megane EČV: D. XXX L. a chcel sa otočiť smerom na Sered', zastal pri stredovej čiare, znovu sa pohol, na čo žalovaný 1/ reagoval tak, že

prešiel do protismerného jazdného pruhu a začal na svojom aute brzdiť a došlo k narazeniu vozidla jeho prednou časťou do bočnej ľavej strany osobného motorového vozidla zn. Renault Megane. Pri tejto zrážke Michal Kříž (syn žalobkyne) utrpel združené poranenia tela s poraním hlavy a trupu, ktorým dňa 5. januára 2013 podľahol. Vzhľadom na to, že žalovaný 1/ zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej prišiel o život syn žalobkyne, ako vodič motorového vozidla, nesie zodpovednosť za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Čo sa týka námietok pasívnej legitimácie žalovanej 2/, súd poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, rozsudok zo dňa 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, vo veci S/WS, kde podľa záveru Súdneho dvora článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24. 04. 1972, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30. 12. 1983 a článok prvý Smernice Rady 90/232/EHS zo 14. 05. 1990 sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak ju upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žaloba bola podaná dôvodne, nakoľko žalobkyňa so svojim synom viedla spoločnú domácnosť, pomáhal jej finančne, po smrti jej manžela jej bol veľkou oporou a protiprávnym konaním žalovaného 1/ došlo k zásahu do jej súkromia, do jej osobnostných práv, nakoľko navždy stratila možnosť viesť súkromný a rodinný život so svojim synom. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy u žalobkyne v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a dospel k záveru, že výška finančného odškodnenia v sume 20.000,- € je primeraná. Správaním sa žalovaného 1/ došlo k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov a náhrada takejto imateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, pričom je nepochybné, že žiadna ujma priznaná súdom nie je dostatočná a vzhľadom na spôsobenú ujmu ani na to, aby nahradila život človeka. Pokiaľ ide o námietku žalovanej 2/, že súd by mal prihliadnuť na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, keďže v súdnom spise bolo uvedené, že nebohý v čase smrti bol pod vplyvom alkoholu, v tejto súvislosti uviedol, že zo znaleckého posudku vykonaného v rámci šetrenia v trestnom konaní bolo konštatované, že technickou príčinou vzniku predmetnej dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla Volkswagen Golf, ktorá spočívala v prekročení maximálnej povolenej rýchlosti na danom úseku vozovky, a preto na návrh žalovanej 2/ pri posúdení uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy neprihliadol. O trovách konania sa zaviazal rozhodnúť do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Na odvolanie žalovanej 2/ Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. marca 2017 sp. zn. 6 Co 176/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení skonštatoval, že v preskúvanom prípade nebolo sporné, že dňa 4. januára 2013 bola spôsobená dopravná nehoda žalovaným 1/, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu syna žalobkyne dňa 5. januára 2013. Za to bol žalovanému 1/ uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, pričom výkon trestu odňatia slobody bol podmienene odložený na skúšobnú dobu 4 roky. Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska pasívnej legitimácie žalovanej 2/, t. j. existencie jej povinnosti hradiť nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením vecnej legitimácie žalovanej 2/, na ako na vecne správne ďalej poukazuje. Na zdôraznenie správnosti poznamenal, že pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitím zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“), najmä na § 4 ods. 2 zákona, ktorý upravuje vecný rozsah poistného krytia v našom právnom prostredí a pojem škoda je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné vykladať eurokonformne. Rozhodujúcim je v danej veci rozsudok ESD C-22/12 vo veci Haasová a odkaz na prijaté tri európske smernice týkajúcej sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, neskôr v roku 2009 konsolidovaných smernicou 2009/103. Rozhodujúcim je konštatovanie, že zodpovednosť poisteného vzniká na základe dopravnej nehody a máva občianskoprávnu povahu. Vo svetle uvedeného (eurokonformného) výkladu § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zák. č. 381/2001 Z. z., vznikla povinnosť uhradiť škodu

žalobkyni. Aj keď otázka pasívnej legitímácie poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka za zásah do osobnostných práv pozostalých spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode a jej krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. už bola v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR riešená (rozsudok z 31. marca 2016 sp. zn. 3 Cdo/301/2012), v zmysle ktorého plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa pri riešení tejto otázky odklonil od rozhodovacej praxe, pričom vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR zo 17. augusta 2016 sp. zn. I. ÚS 474/2016, kde v obdobnej veci bola sťažnosť poisťovne odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. Poukázal na ďalšie jeho rozhodnutie pod sp.zn. III. ÚS/646/2012, na základe ktorého aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ústavný súd k tomuto záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná 2/ je pasívne legitimovaná v danej veci. Odvolací súd sa stotožňuje s priznanou výškou náhrady nemajetkovej ujmy, keď zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že žalobkyňa so svojim synom viedla spoločnú domácnosť, bola odkázaná na jeho finančnú pomoc, jej trauma je o to väčšia, že krátko po smrti manžela, prišla aj o svojho syna a jej trauma zo smrti syna je v jej živote prakticky neodstrániteľná. Podľa záveru odvolacieho súdu v dôsledku tragickej smrti syna pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného dieťaťa, čím je žalobkyňa aj do budúcnosti ochudobnená o rodinný život. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou žalovanej 2/, že je potrebné vychádzať i z tej skutočnosti, že taktiež zomrelý bol pod vplyvom alkoholu, keď vychádza jednoznačne zo znaleckého posudku, vykonaného v rámci šetrenia trestného konania, kde bolo konštatované, že technickou príčinou vzniku predmetnej dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča - žalovaného 1/, a preto na tieto jeho námietky neprihliadal. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania nerozhodoval, pretože súd prvej inštancie si vymienil, že o trovách konania rozhodne podľa § 151 ods. 3 OSP a rozhodovaní o trovách konania súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania v zmysle § 395 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 CSP. Podľa jej názoru spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Súdny vyvodili jej pasívnu vecnú legitímáciu z neprípustne rozširujúceho výkladu ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. ignorujúc platnú vnútroštátnu právnu úpravu a donedávna konštantnú rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Takým výkladom zákona sa krajský súd snaží priznať smerniciam EÚ priamy účinok vo vzťahu k žalovanej a de facto tak prostredníctvom moci súdnej ad hoc nahradiť činnosť zákonodarnej moci. K nesprávnomu právnomu posúdeniu veci došlo v otázke spôsobu určenia spoločného plnenia žalovaných 1/ a 2/ na plnenie spoločne a nerozdielne. Taký zámer nemá oporu v právnom poriadku a je zjavne nesprávny. Pokiaľ by sa pripustilo, že je žalovaná 2/ pasívne legitimovaná, mala by povinnosť plniť na základe rozdielneho právneho titulu ako žalovaný 1/. Túto skutočnosť je súd v zmysle zásady „iura novit curia“ povinný aplikovať. Na podporu svojich tvrdení uviedol rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Cdo/18/2016, rozhodnutie R 1/1975 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 29 Cdo/2934/2000, z ktorých vyplýva, že pri pasívnej solidarite nemožno hovoriť o nerozlučnom spoločenstve žalovaných, keďže solidárne zaviazaní dlžníci zostávajú samostatnými spoločníkmi, pričom každý z nich vystupuje v konaní pred súdom samostatne. Žalovaná trvala na tom, že v zmysle platného a účinného vnútroštátneho práva v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. nie je pasívne legitimovaná v konaní, v ktorom sa uplatňujú nároky z titulu zásahu do osobnostných práv žalobkyne, keďže zákon č. 381/2001 Z.z. sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť zahrnúť tento inštitút do poistných zmlúv žalovanej žiadnym spôsobom neukladá. Uvedené nevyplýva ani z rozsudku ESD, preto

taký záver považuje za nesprávne právne posúdený. Európsky súdny dvor je oprávnený podávať výklad smerníc zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, nemôže však podávať výklad vnútroštátneho práva. Súkromné právo členského štátu je oprávnený vykladať iba národný súd. Výklad ESD by bolo možné uplatniť v situácii, pokiaľ by taká úprava bola obsahom vnútroštátneho práva, čo však nie je. Žalovaná poukázala na rozhodnutia sp.zn. IV.ÚS 60/2010, 3 Cdo 18/2013, 3 Cdo/176/2012 (R 127/2014), 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 3 Cdo 301/2012, 8 Cdo 219/2016, z ktorých vyplýva, že odvolací súd interpretoval ustanovenia tohto zákona spôsobom, ktorý sa prieči právnym záverom vyjadreným najvyšším súdom. Vzhľadom na skutočnosť, že od roku 2001 nedošlo k legislatívnym zmenám v zákonom ustanovení, nie je ani v čase po rozsudku ESD legitímny dôvod meniť výklad ustanovení, opačný postup potom svedčí len o snahe zhojiť nečinnosť zákonodarcu priamou aplikáciou smerníc EÚ. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplňať medzery vnútroštátneho právneho predpisu ustanoveniami smerníc, nemôže však smernice vykladať v rozpore s vnútroštátnym právom. Smernica nemôže mať horizontálny, ani obrátený vertikálny priamy účinok. Ak by však žalovaná pripustila možnosť subsumovať pod pojem škody na zdraví aj nemajetkovú ujmu pozostalých, namietla postup odvolacieho súdu, ktorý po vyhodnotení pasívnej legitímácie žalovanej nepovažoval za právne relevantnú otázku príčinnej súvislosti nemajetkovej ujmy s udalosťou. Poukázala pritom na rozhodnutia 3 Cdo 32/2007, 2 Cdo 73/2003 (R 61/2008) a rovnako tak aj R 7/1979, podľa ktorých príčinná súvislosť nie je daná, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna. Absencia takého posúdenia má za následok nesprávne právne posúdenie veci. Žiadala preto rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením zmeniť tak, že žalobu proti žalovanej 2/ zamietne. Spolu s dovolaním žiadala odložiť vykonateľnosť rozhodnutia z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v pravdepodobnosti, že vzhľadom na obsah spisu a dôvody dovolania bude dovolanie úspešné, pričom zároveň je potrebné zabrániť vykonaniu exekúcie, ktorou by bol zmarený účinok rozhodnutia o podanom dovolaní.

4. Žalobkyňa sa vo vyjadrení k dovolaniu stotožnila s rozhodnutím odvolacieho súdu a dovolací dôvod v zmysle § 432 ods. 1 CSP nepovažovala za daný. Rozhodnutia súdov nižších inštancií považovala za dostatočne odôvodnené, s riadnym vysporiadaním sa s predmetom konania, opreté o záväzné právne normy vychádzajúce zo slovenského právneho poriadku ako aj z požiadaviek, ktoré vyplývajú pre slovenské orgány z práva EÚ. K pasívnej legitímácii a k solidárnemu záväzku žalovaných uviedla, že pokiaľ žalovaný 1/ zodpovedá za nemajetkovú ujmu spôsobenú riadením a prevádzkovaním motorového vozidla, ktorým bol syn žalobkyne usmrtený, potom i žalovaná 2/ ako poisťovňa - poisťovateľ rizík popri žalovanom 1/ má povinnosť plniť v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Na základe toho je daná pasívna legitímácia žalovanej 2/, keďže k dopravnej nehode došlo. Povinnosť žalovanej 2/ plniť na základe uzatvoreného poistenia však žalovaného 1/ zodpovednosti nezabavuje a je tak daná povinnosť plniť na strane oboch žalovaných, aj keď u každého z nich z iného právneho titulu. Ak táto povinnosť nie je zákonom stanovená ako solidárna, súd má možnosť ako solidárnu im ju uložiť (§ 511 ods. 1 OZ). Zastáva názor, že ak jeden subjekt má nárok na to isté plnenie od dvoch subjektov, od každého z iného právneho dôvodu, nie je vylúčené založenie solidarity súdnym rozhodnutím, keďže žalobkyňa mala možnosť uplatniť si nárok v súdnom konaní naraz od oboch žalovaných. Rozhodnutie súdu považuje za vecne a právne správne. Poukázala na nález Ústavného súdu SR III. ÚS 666/2016, v ktorom súd uviedol, že nemá dôvod odchyliť sa od svojich predchádzajúcich právnych záverov ani na základe rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 z 31. marca 2016. Žalovanou 2/ v dovolaní uvedený rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. januára 2007 sp. zn. 2 Cdo 73/2006 nepovažovala za relevantný, nakoľko v danom prípade si žalobcovia uplatňovali náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a z titulu straty na zárobku, nie náhradu nemajetkovej ujmy. V prípade náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné skúmať iba príčinnú súvislosť medzi zásahom do osobnostných práv žalobkyne a vznikom nemajetkovej ujmy, ktorá bola žalobkyňou preukázaná. Vzhľadom na uvedené žiadala nedôvodné dovolanie zamietnuť a priznať náhradu trov dovolacieho konania.

5. Žalovaný 1/ sa v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej 2/ plne stotožnil s právnym posúdením pasívnej legitímácie žalovanej 2/ v predmetnom konaní s poukazom na uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení. Vzhľadom na nedôvodnosť dovolania navrhol dovolanie zamietnuť v zmysle § 448

CSP.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ nie je prípustné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

8. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

9. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať dovolaním, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená nielen podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 CSP, ale musia byť splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 421 CSP.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je relevantná výlučne právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení došlo aj k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, avšak odvolací súd nerozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, čoho následkom je, že sa od takej ustálenej praxe pri svojom rozhodnutí odklonil.

11.1. Dovolací súd v prvom rade posudzoval, či ide o otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11.2. Definíciu ustálenej rozhodovacej praxe podal judikát R 71/2018 (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 29/2017 z 24. januára 2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018). V zmysle tohto judikátu patria pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

11.3. Názorným príkladom ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je rozhodnutie najvyššieho súdu z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktorým poukazuje na rozdielnosť doterajšej rozhodovacej

praxe najvyššieho súdu. V odôvodnení vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, keďže citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. K záveru o potrebe krytia náhrady nemajetkovej ujmy z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dospel dovolací súd s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z.

11.4. Tu je nevyhnutné poukázať aj na skutočnosť, že po vydaní rozhodnutia z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Žalovanou nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí napríklad už v rozhodnutiach zo 14. júna 2017 sp. zn. 3 MCdo 1/2016, z 27. februára 2018 sp. zn. 6 Cdo 206/2017, z 27. februára 2018 sp. zn. 6 Cdo 143/2017, z 29. novembra 2018 sp. zn. 6 Cdo 80/2018, sp. zn. 8 Cdo 6/2018 z 27. septembra 2018. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 bolo napokon prijaté aj do Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018, pod č. 61 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv spôsobenom prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Týmto postupom najvyššieho súdu bolo dosiahnuté názorové zjednotenie dovolacích senátov v predmetnej problematike, čím zároveň došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11.5. Výskyt rozdielných rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach, je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď m. m. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014).

12. Najvyšší súd v rozsudku z 10. novembra 2016 sp. zn. 3 Cdo 174/2016 vyslovil, že aj v rozhodovacej praxi senátov najvyššieho súdu môže byť niekedy riešenie interpretačných a aplikačných problémov (odstraňovanie nejednotností) spojené s procesom postupného zjednocovania názorov, v počiatkových fázach ktorého nie je vylúčená možnosť výskytu rozhodnutí spočívajúcich na odlišných alebo až protichodných názoroch. Právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielných právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry (k tomu viď napríklad ustanovenie § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tento mechanizmus spočíva najmä v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu. Uvedené rozhodnutie zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2017 pod č. 17.

13. Dovolaiteľka argumentuje nedostatkom svojej pasívnej legitimácie poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ako napríklad sp. zn. 4 Cdo 168/2009, v konaní ktorom súd dospel k záveru, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2

Občianskeho zákonníka; v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 139/2011 súd považoval za neodpodstatnenú námietku dovolateľa (ktorým nebola poisťovňa, ale osoba, ktorá dopravnú nehodu zapríčinila) o nedostatku jeho pasívnej legitímácie, keď náhrada nemajetkovej ujmy je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorú súd neuznal z dôvodu, že v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. zakotvuje rozsah poistenia zodpovednosti v § 4, v ktorom však náhrada nemajetkovej ujmy zahrnutá nie je; v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 301/2012 poukázal na nedostatok pasívnej legitímácie poisťovne v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z.; na totožných záveroch založil svoje rozhodnutie sp. zn. 8 Cdo 219/2016, v ktorom zotrval na tom, že povinné zmluvné poistenie upravené zákonom č. 381/2001 Z. z. nekryje ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv pozostalých po obeti dopravnej nehody. Ďalej poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 18/2013 o výklade práva najvyšším súdom a jeho význame v rozhodnutí publikovanom a neopak nepublikovanom v zierke a sp. zn. 3 Cdo 176/2012 (R 127/2014) o rozlíšení medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom (obdobne tiež sp. zn. 4 Cdo/ 68/2009). Tu dovolateľka obviňuje odvolací súd z ignorácie uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu.

14. Ako jedno z posledných rozhodnutí najvyššieho súdu, na ktoré dovolateľka poukazuje, je rozhodnutie z 15. mája 2017 sp. zn. 8 Cdo 219/2016. Najvyšší súd ustálil otázku pasívnej legitímácie následne rozhodnutím z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, aj napriek skutočnosti, že odvolací súd rozhodoval o predmete konania ešte 29. marca 2017, rozhodol už v tom čase eurokonformne, pričom správnosť jeho rozhodnutia dodatočne utvrdilo rozhodnutie najvyššieho súdu, zjednocujúce rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu (uverejnené pod R 61/2018). V žiadnom prípade potom nemožno hovoriť o ignorácii rozhodnutí najvyššieho súdu a o odklone odvolacieho súdu od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

15. Z uvedeného je zrejmé, že právny názor v otázke pasívnej legitímácie poisťovne uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012, na ktoré odkazovala žalovaná, bol jeho neskoršou judikatúrou (porovnaj sp. zn. 6 MCdo 1/2016, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 8 Cdo 6/2018) prekonaný. V otázke vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej pozostalými obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla treba preto za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP považovať vyššie uvedený právny názor prijatý neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu.

16. Vo vzťahu k dovolateľkou namietanému solidárnemu záväzku so žalovaným 1/ voči žalobkyni, v časti ktorej argumentuje rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 18/2016, dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že odklon ani od tohto rozhodnutia nebolo možné vyvodiť. Dovolací súd v tomto rozhodnutí napokon otázkou solidarity žalovaných ani inak vo vzťahu k veci neriešil (resp. cit. z rozhodnutia: „...neskúmal správnosť právneho záveru dovolacieho súdu o neexistencii subjektívneho práva žalobkyní 1/ až 3/ domáhať sa voči žalovanej 2/ náhrady im spôsobenej nemajetkovej ujmy...záver odvolacieho súdu považoval za správny, z dôvodu že žaloba proti žalovanej 2/ bola podaná po uplynutí premlčacej doby.....), preto nebolo možné také odôvodnenie dovolacieho dôvodu považovať za dostatočné. Rovnako tak potom nebolo možné prihliadať ani na dovolateľkou uvádzané rozhodnutia českého najvyššieho súdu (R 1/1975, sp. zn. 29 Cdo 2934/2000).

17. Pokiaľ sa v preskúmvanej veci odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že žalovaná poisťovňa je vecne legitimovanou stranou sporu, túto otázku riešil v súlade s neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu. Nebol tak splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací súd pripomína, že rozhodnutia, na ktoré poukázala žalovaná, boli prekonané.

18. Záverom dovolací súd poukazuje na to, že žalovaná už podala dovolania vo viacerých skutkovo a právne obdobných sporoch. Z obsahu rozhodnutí najvyššieho súdu (2 Cdo 41/2018, 2 Cdo 52/2018, 2

Cdo 131/2018, 3 Cdo 78/2019, 4 Cdo 91/2018, 6 Cdo 207/2017, 6 Cdo 226/2017) mala možnosť oboznámiť sa s tým, že dovolací súd právne otázky, ktoré nastolila aj v tomto prípade, posudzuje už v súlade s právnymi závermi, na ktorých spočíva judikát R 61/2018.

19. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol. Z uvedeného dôvodu potom nebolo možné zaoberať sa ani ďalšími argumentami dovolateľky, vyplývajúce z dovolania, nakoľko tieto by podliehali prieskumu dovolacieho súdu v prípade, ak by dovolanie dovolateľky bolo prípustné, čo však nie je tento prípad.

20. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.